

■ Ἐπὶ τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν (30ῆ Ἰανουαρίου)

Εὐγνωμοσύνη*

«Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστήρας τῆς τρισηλίου Θεότητος... συνελθόντες ὕμνοις τιμήσωμεν, αὐτοὶ γὰρ τῇ Τριάδι ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύουσιν »

*Τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γεωργίου Μαντζαρίδη
Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*

ΤΟ ΕΡΓΟ τῶν Ἁγίων μέσα στὸν κόσμο εἶναι ἔργο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν κόσμο. Καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη μας πρὸς Αὐτοὺς εἶναι εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Θεό, ὁ Ὅποιος τοὺς ἐχαρίτωσε καὶ τοὺς ἀνέδειξε διακόνους καὶ τῆς ἰδικῆς μας σωτηρίας.

Ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος κατόρθωσαν μὲ τὴν ζωὴ καὶ τὴν διδασκαλία τους ν' ἀναδειχθοῦν προπύργια τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρόμαχοι τῆς Ὁρθοδοξίας.

Γι' αὐτὸ τοὺς τιμοῦμε καὶ τοὺς εὐγνωμονοῦμε ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί. Καὶ μὲ τὴν τιμὴ καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη μας πρὸς αὐτοὺς τιμοῦμε κι' εὐγνωμονοῦμε τὸν Θεό, ὁ Ὅποιος τοὺς ἀνέδειξε ὄργανα τῆς Χάριτός Του καὶ κήρυκες τοῦ λόγου Του.

* * *

ΟΛΑ, ὅσα κατόρθωσαν οἱ Ἅγιοι, ἦταν ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ὅχι γιατί δὲν ἐργάστηκαν οἱ ἴδιοι. Ὅχι γιατί δὲν πρόσφεραν τὸν ἑαυτό τους. Ἀλλὰ γιατί ἡ οὐσία τῆς ἐργασίας τους ἦταν, ὅτι *ἄδειασαν* τὸν ἑαυτό τους, γὰρ νὰ *χωρέσει* καὶ νὰ παραμείνει μέσα τους ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ φύση τῆς προσφορᾶς τους ἦταν, ὅτι ἄφησαν τὴν ὑπαρξή τους νὰ κινηθεῖ ὡς ὄργανο τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι πραγματοποίησαν σπουδαῖα κατορθώματα. Καὶ ἦταν σπουδαῖα, γιατί, ἄνθρωποι αὐτοί, ἔκαναν ἔργα θεϊκά.

«Πάντα τὰ τῶν Ἁγίων κατορθώματα Θεοῦ προδήλως ὑπῆρχον χαρίσματα· μηδενὸς τὸ παράπαν ἔχοντος μηδέν, ἢ τὸ δοθὲν ἀγαθόν· ὡς παρὰ Δεσπότη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἀναλογίαν τῆς εὐγνωμοσύνης τε καὶ εὐνοίας τοῦ δεχομένου μετρούμενον· κάκεῖνα μόνον κεκτημένου, ὅσα τῷ Δεσπότη δωρουμένῳ παρίσταται».

(Ἁγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, *Κεφάλαια Θεολογικά*, 5, 29)

Ὅλα τὰ κατορθώματα τῶν Ἁγίων ἦταν χαρίσματα τοῦ Θεοῦ. Κανεὶς δὲν εἶχε τίποτε περισσότερο, παρὰ τὸ ἀγαθὸ ποῦ τοῦ δόθηκε. Καὶ τὸ ἀγαθὸ αὐτὸ δόθηκε καὶ δίδεται ἀπὸ τὸν Δεσπότη Θεὸ ἀνάλογα μὲ τὴν εὐγνωμοσύνη ποῦ δεῖχνει ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντί Του.

* * *

ΣΥΧΝΑ βλέπουμε τὴν εὐγνωμοσύνη ὡς δευτερεῦον στοιχεῖο τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ἢ ἀκόμα καὶ ὡς ἀπλὸ στοιχεῖο καλῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς, χωρὶς καμιά ιδιαίτερη θρησκευτικὴ σπουδαιότητα. Γι' αὐτὸ εὐκόλα τὴν παραβλέπουμε καὶ τὴν λησμονοῦμε.

Τὰ πράγματα ὁμως εἶναι τελείως διαφορετικά. Ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν ἐξαντλεῖται στὸ ἐπίπεδο τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς, οὔτε τοποθετεῖται στὸ περιθώριο τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀλλὰ βρίσκεται στὴν βάση τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγιότητος.

Ἡ ἀρετὴ τοῦ πιστοῦ, ὅπως καὶ ἡ ἀγιότητα τοῦ Ἁγίου, εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὴν εὐγνωμοσύνη τοῦ πρὸς τὸν Θεό· ἢ, ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Θεὸ εἶναι τὸ μέτρο, μὲ τὸ ὁποῖο προσφέρει ὁ Θεὸς τὶς δωρεές Του στὸν ἄνθρωπο.

Καὶ συμβαίνει αὐτό, γιατί ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι τὸ μέτρο ποῦ προσδιορίζει τὴν *χωρητικότητα* τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς σὲ θεία Χάρη. Εἶναι τὸ μέτρο τῆς πίστεως τοῦ ἀνθρώπου· ὅποιος δὲν ἔχει εὐγνωμοσύνη, δὲν μπορεῖ νὰ πιστεύει.

“Όταν ὁ Χριστὸς θεράπευσε τοὺς δέκα λεπρούς καὶ ἄκουσε τὸ *εὐχαριστῶ* ἀπὸ τὸν ἕνα μόνο, εἶπε: «*Δὲν θεραπεύτηκαν καὶ οἱ δέκα; Ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι ἐννιά;*». Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Κύριος δὲν καυτηρί-αζε τὴν κακὴ συμπεριφορὰ τῶν ἐννέα, ἀλλὰ τὴν *ἀθειᾶ* τους: «*Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ*» (Λουκ. ιζ’ 18). Δὲν γύρισαν νὰ δοξάσουν τὸ Θεό.

Καὶ αὐτὸν ποὺ ἦρθε νὰ πεί τὸ *εὐχαριστῶ*, δὲν τὸν ἐπαίνεσε γιὰ τοὺς καλοὺς του τρόπους, ἀλλὰ τοῦ εἶπε: «*Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε*» (Λουκ. ιζ’ 19). Ἡ εὐγνωμοσύνη του φανέ-ρωσε τὴν πίστη του. Καὶ ἡ πίστη του τὸν ἔσωσε.

* * *

ΠΟΣΟ εὐγνώμονες εἴμαστε κι’ ἐμεῖς πρὸς τὸν Θεό;

Πόσο Τὸν εὐχαριστοῦμε, γιὰτὶ εἴμαστε ἄνθρωποι καὶ ὄχι ζῶα; Χριστιανοὶ καὶ ὄχι ὀπαδοὶ κάποιας ἄλλης θρησκείας; Ὁρθόδοξοι καὶ ὄχι κακόδοξοι κ.ο.κ.; Πόσο εὐγνώμονες εἴμαστε γιὰ τοὺς Ἁγίους ποὺ ἀνέδειξε, γιὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχες, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ πλῆθος τῶν ἄλλων Ἁγίων καὶ Μαρτύρων καὶ Ὁμολογητῶν ποὺ ἀγωνίστηκαν καὶ μᾶς παρέδωσαν τὴν Πίστη;

Πόσο εὐγνώμονες εἴμαστε γι’ αὐτὲς καὶ γιὰ τὶς τόσες ἄλλες γενι-κότερες ἢ εἰδικότερες δωρεές Του ἀπέναντί μας; Πόσο εὐγνώμονες εἴμαστε γιὰ ὅσα ἔχουμε καὶ δὲν ἔχουμε;

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει τίποτε ἰδικό του. Ὅλα ὅσα ἔχει τὰ ἔλαβε ἀπὸ τὸν Θεό. «*Τί ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες*», γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦ-λος: «*εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;*» (Α’ Κορινθ. δ’ 7).

Κι ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει τίποτε ἰδικό του, ὑπάρχει *κάτι* ποὺ μπορεῖ νὰ τὸ ἔχει ὡς ἰδικό του· καὶ τὸ *κάτι* αὐτὸ εἶναι ἡ εὐγνωμο-σύνη. Αὐτὴ μόνο μπορεῖ νὰ κάνει ἰδικά του καὶ πολλὰ ἄλλα πράγ-ματα. Μπορεῖ νὰ κάνει ἰδικά του καὶ ὅλα ὅσα τοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός: «*Κάκεῖνα μόνα κεκτημένου (τοῦ ἀνθρώπου), ὅσα τῷ Δεσπό-τη δωρομένῳ παρίσταται*».

Ὅσα προσφέρουμε μὲ εὐγνωμοσύνη στὸν Θεὸ γίνονται ἰδικά μας. Ἐνῶ ὅσα κρατοῦμε ὡς ἰδικά μας, τὰ σφετεριζόμαστε, λησμο-νώντας τὴν κυριότητα τοῦ Θεοῦ ποὺ μᾶς τὰ ἐδώρησε. Γιατὶ δὲν ὑπάρχει τίποτε ποὺ νὰ μπορούμε νὰ τὸ προσφέρουμε στὸν Θεὸ καὶ νὰ μὴν εἶναι ἰδικό Του. Οὔτε ἕνας σπόρος σιταριοῦ δὲν εἶναι οὐσια-στικὰ ἰδικός μας. Γι’ αὐτὸ καὶ ὅταν προσφέρουμε τὸ ψωμί καὶ τὸ

κρασί, ποῦ γίνονται Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ στὴν Θεία Εὐχαριστία, λέμε: «*Τὰ Σὰ ἐκ τῶν Σῶν Σοὶ προσφέρουμεν*». Καὶ αὐτὰ τὰ φτωχὰ δῶρα ποῦ προσφέρουμε, εὐλογημένα καὶ ἁγιασμένα, γίνονται ἡ πνευματικὴ τροφή μας.

* * *

ΟΙ ΤΡΕΙΣ Ἱεράρχες, ποῦ ὡς *φωστήρες τῆς τρισηλίου Θεότητος* δὲν παρουσίασαν τὸν ἑαυτό τους, ἀλλὰ τὸν Θεὸ μέσα στὸν κόσμος, εἶναι πρότυπα εὐγνωμοσύνης.

Ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Θεὸ κατηύθυνε τὴν πολιτεία καὶ τὴν φιλανθρωπία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Θεὸ ἐνέπνεε τοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν θεολογία τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Θεὸ χαρακτήριζε τὴν παρρησία καὶ τὴν αὐτοθυσία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ποῦ, ἐκθρονισμένος καὶ ἐξόριστος, μποροῦσε ν' ἀντικρῦζει τὸν θάνατο, λέγοντας: «*Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν*».

Τὴν εὐγνωμοσύνη αὐτὴ ποῦ τόσο λησμονοῦμε σήμερα, πνιγμένοι κυριολεκτικὰ μέσα στὰ ἀγαθὰ ποῦ σφετεριζόμαστε ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ τὴν δημιουργία Του, καλούμαστε πρωτίστως νὰ συνειδητοποιήσουμε καὶ νὰ ζήσουμε, ἂν θέλουμε νὰ ἔχει κάποιο ἀντίκρουσμα τὸ χριστιανικὸ μας ὄνομα καὶ ἡ χριστιανικὴ μας Πίστη.

(*) Περιοδ. «**Ὁρθόδοξος Μαρτυρία**» Κύπρου, ἀριθ. 41/Φθινόπωρο 1993. Ἐπιμέλ. ἡμετ.